

T.B.M.M.
BARİŞ ve DEMOKRASİ PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 2668
Tarih: 21.02.2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye’de hangi dillerin konuşulduğu ve bu dillerin korunup geliştirilmesi için hangi önlemlerin alınması gerektiğinin belirlenmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci İç Tüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

İdris BALUKEN

BDP Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Tarih sahnesinde insanlık benzer ya da farklı diller üretmiştir. Üretilen her bir dil, o toplumun toplumsal, kültürel, sanatsal ve tarihsel belleğidir ve o toplumun her bir bireyi için anadildir.

Anadil birey için yaşamla bağıını kurduğu ilk dil olması bakımından diğer tüm dillerden ayrılmakta ve özel bir yer almaktadır. Anadili, bireyin çevresiyle sosyalliğini ilk kurduğu ve imgelem dünyasını oluşturduğu, ilk insan-insan ve insan-varlık ilişkilerini gerçekleştirdiği dildir. Her bir dil Chomsk'nin tanımlaması ile insanın özüdür. Bir dilin yok olması insanın özünden bir parçanın da yok olması anlamını gelmektedir.

Yönetim mekanizmasının ve sınıfların ortaya çıkması, devletlerin ortaya çıkması, gelişmesi ve yok olması, sömürgeciliğin yaygınlaşması, üretim süreçlerinin ve akabinde ekonomik sistemin değişmesi, ulus devletlerin ortaya çıkması, teknolojinin gelişmesi paralelinde yaşanan tüm yerel, bölgesel, küresel etkileşimler, gerilimler, çatışmalar, savaşlar dillerin gelişimini doğrudan etkiledi. Bu gelişim her zaman egemen, zenginleşmiş, merkezileşmiş ve batılı olandan yana oldu.

Sömürülen, yoksul bırakılan, merkezin dışında kalan halkların dilleri egemen olanın dili içinde eridi. Özellikle batılı sömürge devletler “doğulu, lirik, ilkel, barbar!” olarak niteledikleri halkları, dillerine varıncaya kadar değiştirme hareketına giriştiler ve yaklaşık 500 yıl içinde bu Batılı sömürgeci ve emperyalist müdahaleyle dünya dillerinin yarısı zihinsel harita ve yazılı belgelerden silindi. Bugün ise Dünyada sadece 6000 dil konuşulmakta ve bu dillerin de yarısından fazlası herhangi bir önlem alınmadığı takdirde önümüzdeki yüzyıl içinde yok olabileceği belirtilmektedir. Bazı uzmanlar 2100 yılına gelindiğinde bugün konuşulan dillerin %90-95 kadarının yok olabileceğine dikkat çekmektedir. Anadili konusu ve azınlık dillerinin yok olması süreci dünya çapında yaşanan, yaygın ve gerçekten önemli bir sorun olarak insanlığın karşısında durmaktadır.

Dünya’da dillerin yok olma süreci kapitalizm ve ulus devletlerin tehdidi ile en hızlı seviyesine ulaşmışken, Türkiye’deki halklarda olumsuz etkilendi. Tüm bu olumsuzluklara, asimilasyon, inkar politikalarına rağmen Türkiye hala çok etnisiteli, çok kültürlü ve çok dilli bir ülkedir. KONDA’nın 2010’ya yaptığı araştırmaya göre Toplumdaki 18 yaş üstündeki nüfus

içinde etnik dağılıma göre, yüzde 76,74'ü Türk, yüzde 14,74'ü Kürt, diğer etnik kökenlerden olanlar da yüzde 8,5 oranında olduğu belirtilmektedir. 1927-1965 yılında yapılan genel nüfus sayımlarında yer alan konuşulan dil istatistikleri sonuçlarına göre Türkiye'de; Türkçe, Kürtçe, Abhazca, Arapça, Arnavutça, Çerkezce, Ermenice, Gürcüce, Kiptice, Lazca, Pomakça, Rumca, Süryanice, Tatarca, İbranice gibi dillerin konuşulmakta olduğu bir gerçektir. Ayrıca UNESCO (2012) Türkiye'de konuşulan 15 dilin yok olma tehdidi ile karşı karşıya olduğunu ve yakın zamanda Kapadokya Yunancası, Mlohso ve Ubihça'nın yok olduğunu belirtmektedir. Eğitim Sen'in (2011) yürüttüğü çalışma sonuçlarına göre de, Türkiye'nin kültürel ve insani değerlerinin önemli öğelerinden olan Türkçe dışındaki anadilleri, tek kuşakta %17 azalmaktadır. Bu veriler de açıkça göstermektedir ki Cumhuriyet tarihi boyunca yürütülen asimilasyon ve tek tipleştirme politikalarına gelişen kapitalizm ve teknoloji de eklenince dil mücadelelerinin anlamı daha da artmaktadır. Bugün Türkiye'de Başta Kürtler olmak üzere birçok halk artık anadiline sahip çıkmakta ve anadilinin korunup geliştirilmesi için hak talep etmektedir. Kürtlerle birlikte Çerkesler, Lazlar, Mıhalemler, Süryaniler de bu gün bu hak talep etmektedirler.

Türkiye'de konuşulan her bir dilin bu coğrafyanın zenginliği olduğu ve bunların her birinin korunup geliştirilmesi büyük önem arz etmektedir. Bu temelde Türkiye'de hangi dillerin konuşulduğu, bu dillerin korunup geliştirilmesi için hangi önlemlerin alınması gerektiğinin belirlenmesi amacıyla meclis araştırması açılması oldukça önemlidir.

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI**

Sayı: 405

30.06.2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

BDP Grubu adına verilen tüm Meclis Araştırma Önergelerini üstleniyoruz.
Gereğini arz ederim.

İdris BALUKEN
Bingöl Milletvekili
HDP Grup Başkanvekili

EGEMENLİK KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLETİNDİR